

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Cdo/13/2024
Identifikačné číslo spisu:	8715206787
Dátum vydania rozhodnutia:	27.03.2025
Meno a priezvisko:	Mgr. Dušan Čimo
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:8715206787.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne W. I., narodenej XX. V. XXXX, K., K.O. XXX, proti žalovanému O. I., narodenému XX. X. XXXX, B., L. XXXX/XX, zastúpenému Mgr. Marcelom Lesňákom, advokátom, Poprad, Murgašova 87/6, o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva, vedenom na Okresnom súde Poprad pod sp. zn. 14C/70/2015, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 19. októbra 2023 sp. zn. 5Co/25/2022, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Prešove z 19. októbra 2023 sp. zn. 5Co/25/2022 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Poprad (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 13. januára 2022 sp. zn. 14C/70/2015 rozhodol tak, že: „Do bezpodielového spoluvlastníctva manželov - strán patrí suma vo výške 95.901,75 eur (výrok I.) Z veci patriacich do bezpodielového spoluvlastníctva manželov - strán sporu, do výlučného vlastníctva žalobkyň prikazuje sumu 47.950,88 eur (výrok II.). Z veci patriacich do bezpodielového spoluvlastníctva manželov - strán sporu, do výlučného vlastníctva žalovaného prikazuje sumu 47.950,88 eur (výrok III.). Žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyni na vyrovnanie podielu sumu 47. 950, 88 eur v lehote 30 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku (výrok IV.) Žalobkyňa je povinná zaplatiť na účet Okresného súdu Poprad súdny poplatok za vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov vo výške 1.438,50 eur v lehote 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku (výrok V). Žalovaný je povinný zaplatiť na účet Okresného súdu Poprad súdny poplatok za vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov vo výške 1.438,50 eur v lehote 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku. (výrok VI.). Stránam sporu náhradu trov konania nepriznáva (výrok VII.)“.

2. Právne svoje rozhodnutie odôvodnil ustanoveniami § 143, § 148 ods. 1, § 149 ods. 1 a 3, § 150 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“), článkov 6 a 8 a § 150 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP). V odôvodnení uviedol, že z vykonaného dokazovania mal za preukázané, že finančné prostriedky v celkovej sume 95 901,75 eur bolo potrebné zaradiť do BSM, najmä z dôvodu, že ani žalovaný nenamietal, že by tieto peniaze boli použité len na jeho

potrebu. Konštatoval, že výber súm v uvedenej výške a ich použitie len jedným z manželov nie je rozhodne bežnou vecou. V danom prípade došlo zo strany žalovaného ku konaniu, ktoré je v rozpore s § 145 ods. 1 OZ, podľa ktorého bežné veci týkajúce sa bežných vecí môže vybavovať každý z manželov, pričom v ostatných veciach je potrebný súhlas oboch manželov, inak je právny úkon neplatný. Doplnil, že finančné prostriedky patriace manželom možno do masy BSM zaradiť, len ako ich všeobecnú cenu, ktorá zodpovedá stavu v čase zániku BSM. Je síce pravdou, že v čase zániku BSM tieto finančné prostriedky už neexistovali, avšak z vykonaného dokazovania je nesporné, že v období od 12. júna 2013 do 29. júna 2013 žalovaný disponoval finančnými prostriedkami v celkovej hodnote 95 901,75 eur, ktoré previedol na iné účty, prípadne ich sám použil, a vzhľadom na výšku tejto sumy a krátkosť doby do rozvodu manželstva treba chápať tento jeho úkon ako špekulatívny a zjavne v rozpore s dobrými mravmi.

3. Krajský súd v Prešove (ďalej aj „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) rozsudkom z 19. októbra 2023 sp. zn. 5Co/25/2022 na odvolanie žalovaného zmenil rozsudok súdu prvej inštancie tak, že: „Do bezpodielového spoluvlastníctva strán sporu patrí suma vo výške 105.998,75 eur (výrok I.). Z vecí patriacich do bezpodielového spoluvlastníctva strán sporu, do výlučného vlastníctva žalobkyne prikazuje sumu 52.999,375 eur a do výlučného vlastníctva žalovaného prikazuje sumu tiež 52.999,375 eur (výrok II.). Žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyni na vyrovnanie podielu sumu 42.902,375 eur, v lehote 120 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku (výrok III.). Stranám náhradu trov prvoinštančného ani odvolacieho konania nepriznáva (výrok IV.)“.

4. V odôvodnení rozsudku uviedol, že súd prvej inštancie nezistil v dostatočnom rozsahu skutkový stav, a zo zistených skutočností nevyvodil ani celkom správny právny záver. Zopakoval dokazovanie, vypočul strany sporu a oboznámil sa s listinami, ktoré boli predložené stranami sporu v priebehu celého konania. Zároveň zbral do úvahy súhlas žalovaného, že sa bude pojednávať napriek tomu, že žalovaný prevzal predvolanie na pojednávanie až dňa 25. septembra 2023. Konštatoval, že súhlasí s názorom súdu prvej inštancie, že k zániku BSM finančné prostriedky už neexistovali (časť z nich bola prevedená na iné účty, ktoré žalobkyňa nevedela označiť), avšak bolo nesporné, že v období od 12. júna 2013 do 29. júna 2013 žalovaný disponoval finančnými prostriedkami v celkovej hodnote 95 091,75 eur, ktoré previedol na iné účty a sám ich použil. Vzhľadom na výšku tejto sumy a krátkosť doby do rozvodu manželstva, tento jeho úkon možno chápať ako špekulatívny a zjavne v rozpore s dobrými mravmi. Žalovaným vybrané sumy preto i odvolací súd zaradil do masy BSM. Súhlasil s názorom súdu prvej inštancie, že žalobkyňa uniesla dôkazné bremeno, že uvedené finančné prostriedky v sume 95 901,75 eur patria do BSM. Zároveň aj žalovaný uniesol dôkazné bremeno, keď poukázal na to, že sumu 10 097 eur vybrala sama žalobkyňa z účtu, kde mali obaja dispozičné právo, a že uvedené prostriedky tiež patrili do BSM.

5. Proti takémuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť aj dôvodnosť vyvodzoval z § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Navrhol napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Namietal, že napadnuté rozhodnutie nie je dostatočne zdôvodnené a presvedčivé, nakoľko odvolací súd sa nevysporiadal s jeho podstatnými tvrdeniami. Namietal tiež, že odvolací súd nevysvetlil jasne a výstižne, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán sporu, ani ktoré z nich v skutočnosti považoval za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal, ako ich vykonal, a ako vec právne posúdil. Konajúci súd sa v napadnutom rozhodnutí žiadnym spôsobom relevantne nevyrovnal s námietkou žalovaného, podľa ktorej finančné prostriedky v sume 105 998,75 eur skutočne nemohli patriť do BSM, keďže manželia počas trvania manželstva nepracovali. K nesprávnemu právnemu posúdeniu uviedol, že odvolací súd sa v napadnutom rozhodnutí žiadnym spôsobom nevyrovnal s ďalším jeho podstatným argumentom, podľa ktorého predmetom vyporiadania BSM je všetko, čo do tohto spoluvlastníctva patrilo a existovalo v čase jeho zániku, t. j. v čase právoplatnosti rozsudku o rozvode manželstva. Argumentoval, že predmetom vyporiadania BSM je teda vyporiadanie majetku - aktív aj pasív manželov, ktoré mali ku dňu zániku v ich BSM. Preto v rámci konania o vyporiadanie BSM sa nemožno zaoberať majetkom, ktorý ku dňu zániku BSM neexistoval. V tejto súvislosti poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Cdo/104/2017 z 29. októbra 2018, v ktorom Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatoval, že v rámci konania o vyporiadanie BSM nie je možné zaoberať sa

majetkom, ktorý manželia ku dňu zániku BSM nevlastnili. Odvolací súd sa navyše žiadnym spôsobom nevysporiadal s argumentom žalovaného, že peňažné prostriedky, ktoré žalobkyňa v podanom návrhu uviedla a žiadala vyporiadať, nepatrili do BSM, a preto nemôžu byť predmetom vyporiadania. Podľa názoru žalovaného odvolací súd zohľadnil len argumenty žalobkyne, ktorá tvrdila, že hradila bežné výdavky počas celej doby trvania manželstva, a že žalovaný pracoval „na čierno“, pričom tieto peniaze mal ukladať na svoj bankový účet. Súčasťou podaného dovolania bol aj návrh na odklad vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia, ktorý dovolateľ odôvodnil možnou obavou z podania návrhu na vykonanie exekúcie zo strany žalobkyne. Uviedol, že je dôchodcom s mesačným príjmom zo starobného dôchodku vo výške 622,70 eur a prípadný výkon exekúcie by mal pre neho existenčne likvidačné účinky.

6. Žalobkyňa navrhla dovolanie odmietnuť ako neprípustné podľa § 447 písm. c) CSP.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana, v ktorej neprospech bolo vydané napadnuté rozhodnutie (§ 424 CSP), za splnenia tiež podmienok zastúpenia takejto strany a spísania jej dovolania v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443, časť vety pred bodkočiarkou CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalovaného je dôvodné.

8. Najvyšší súd opakovane vyjadril záver, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolací súd nie je súdom tretej inštancie, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (por. 9Cdo/42/2020, 9Cdo/260/2021), nie strany sporu.

9. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená, musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je skôr reštriktívny výklad (opäť porovnaj rozhodnutia uvedené v predošlom odseku).

10. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

11. Dovolateľ prípustnosť podaného dovolania vyvodzoval z § 420 písm. f) CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

12. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú: a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť

nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide, napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

13. Princípu práva na spravodlivý proces zodpovedá právo účastníka na určitú kvalitu súdneho rozhodnutia a povinnosť súdu svoje rozhodnutie riadne odôvodniť. Súd sa teda musí zaoberať účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia (tu porovnaj I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, III. ÚS 47/2019, IV. ÚS 342/2020, 1Cdo/213/2019, 2Cdo/190/2019, 3Cdo/168/2018, 4Cdo/3/2019, 5Cdo/57/2019, 6Cdo/33/2020, 7Cdo/308/2019, 8Cdo/152/2018, 9Cdo/344/2021).

14. K dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP dovolateľ uviedol, že odvolací súd nevysvetlil jasne a výstižne, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán sporu, ani ktoré z nich v skutočnosti považoval za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal, a ako ich vykonal. V napadnutom rozsudku sa žiadnym spôsobom relevantne nevyrovnal s námietkou žalovaného, podľa ktorej finančné prostriedky v sume 105 998,75 eur skutočne nemohli patriť do BSM, keďže manželia počas trvania manželstva nepracovali.

15. Súd sa pri hodnotení dôkazov riadi zásadou voľného hodnotenia dôkazov (čl. 15 a § 191 CSP). Táto zásada znamená, že záver, ktorý si sudca urobí o vykonaných dôkazoch z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu. Rozhodnutie tak musí vychádzať zo zisteného skutkového stavu a musí vykazovať logickú, funkčnú a teleologickú zhodu s priebehom konania. Pokiaľ bude záver, ktorý súd na základe vykonaného dôkazu prijme v príkrom rozpore s možným a logicky prípustným záverom vykonaného dokazovania, ide o arbitrárne hodnotenie dôkazov. Aj podľa doterajšej judikatúry ústavného súdu arbitrárnosť môže spočívať v takom hodnotení dôkazov, ktoré je vykonané bez akéhokoľvek akceptovateľného racionálneho základu tak, že z nich pri žiadnej možnej interpretácii nevyplývajú prijaté skutkové závery (I. ÚS 51/2020). Za arbitrárne sa považuje tiež také rozhodnutie, ktorého odôvodnenie je extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06, I. ÚS 200/2012). Arbitrárne rozhodnutie predstavuje zásah do práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý súdny proces, a preto je logická, funkčná a teleologická konzistentnosť hodnotenia dôkazov preskúmateľná aj v dovolacom konaní v rámci § 420 písm. f) CSP. Hoci je ústavný súd v preskúmaní hodnotenia dôkazov zdržanlivý (I. ÚS 11/2015), toto preskúmanie nie je vôbec vylúčené ani v konaní o ústavnej sťažnosti (III. ÚS 90/2015, III. ÚS 120/2020). Podľa ústavného súdu je však preskúmanie logickej, funkčnej a teleologickej konzistentnosti hodnotenia dôkazov súčasťou posudzovania práva na spravodlivý proces. V tomto kontexte je preto hodnotenie dôkazov preskúmateľné. V opačnom prípade by skutkové závery ostali nedotknuteľné tak, ako ich uzavrel krajský súd. Právny poriadok práve prostredníctvom posudzovania porušenia práva na spravodlivý proces umožňuje aj dovolaciemu súdu, aby preskúmal, či hodnotenie dôkazov nie je natoľko chybné, že dochádza k porušovaniu tohto práva. Strana totiž nemôže byť bez možnosti nápravy vystavená tomu, že z vykonaných dôkazov budú vyvedené neprípustné a nelogické závery. Uvedené nie je pritom v rozpore s § 442 CSP, podľa ktorého je súd viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Preskúmanie hodnotenia vykonaných dôkazov je totiž preskúmanie procesného postupu súdu. Podľa ústavného súdu zásada viazanosti zisteným skutkovým stavom neznamena, že najvyšší súd je viazaný takou interpretáciou dôkazu, ktorá v sebe obsahuje ničím nepodloženú účelovo vytvorenú domnienku, ktorej jediným cieľom je vylúčiť danosť nároku. Rovnako túto zásadu nemožno interpretovať ako nemožnosť najvyššieho súdu reagovať na zjavný, ničím neodôvodnený, a preto arbitrárny skutkový

omyl. Preto najvyšší súd má právo skúmať, či hodnotenie dôkazov nie je natoľko mimo prípustného a logického rámca hodnotenia dôkazov, a teda, či nedošlo týmto procesným postupom súdu k porušeniu práva na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (Ústavný zákon SNR č. 460/1992 Zb. v znení neskorších ústavných zákonov) a právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (príloha oznámenia Federálneho ministerstva zahraničných vecí ČSFR č. 209/1992 Zb., tu pozri III. ÚS 104/2022, bod 18. a 19.).

16. V odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa žalobca domáhal, aké skutočnosti tvrdil, aké dôkazy označil, aké prostriedky procesného útoku použil, ako sa vo veci vyjadril žalovaný a aké prostriedky procesnej obrany použil. Súd jasne a výstižne vysvetlí, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé (§ 220 ods. 2 CSP).

17. V prejednávanej veci z odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu vyplýva, že odvolací súd vypočul strany sporu, zopakoval a doplnil dokazovanie vo veci tak, že: „oboznánil rozbor z č. listu 293, na č. listu 292 je M. M., predčasný výber sumy dňa 24. júna 2013, suma 26.271,17 eur, č. listu 244, 245, 246, 247 a 248 je G. Z., M. M., termínovaný účet trojročný, vklad v roku 2012 v sume 17.635,52 eur a prevedená istina dňa 29. júna 2013, sumy 17.635,52 eur, č. listu 249 G. Z. bežný účet, vklad 24. júna 2013 v sume 600,- eur, B. Z., založenie účtu dňa 8. apríla 2013 v sume 20.133,- eur, dňa 26. júna 2013 na úhradu 15.449,97 eur a je aj uvedený účet kde, pre 10081-2299410002/6500, č. listu 255 Č.S. T. Z., začiatkový stav v sume 20.064,07, dňa 12. júna 2013 výber hotovosti 20.000,- eur, účet uzavretý dňa 24. júla 2013, M. M., účet zrušený dňa 21. júna 2013, s výplatom v hotovosti 16.545,09, č. listu 280 O. Ú. Z.“ Chýba tu však uvedenie, z ktorých dôkazov vychádzal, z ktorého dôkazu vyplývala aká skutočnosť a tiež to, ako mali byť dôkazy vyhodnotené. Dovolací súd preto len konštatuje, že odvolací súd nedal špecifickú odpoveď a jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom sa nevyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné. Po zopakovaní dokazovania totiž jeho z odôvodnenia jeho rozsudku nevyplýva, komu, t. j. na aké účty ich žalovaný odoslal, ako naložil s peniazmi, ktoré vybral a z akého titulu ich bolo potrebné zaradiť do masy BSM.

18. V bezpodielovom spoluvlastníctve manželov je všetko, čo môže byť predmetom vlastníctva a čo nadobudol niektorý z manželov za trvania manželstva, s výnimkou vecí získaných dedičstvom alebo darom, ako aj vecí, ktoré podľa svojej povahy slúžia osobnej potrebe alebo výkonu povolania len jedného z manželov, a vecí vydaných v rámci predpisov o reštitúcii majetku jednému z manželov, ktorý mal vydanú vec vo vlastníctve pred uzavretím manželstva alebo ktorému bola vec vydaná ako právnomu nástupcovi pôvodného vlastníka (§ 143 OZ). S poukazom na to, že manželia počas trvania manželstva nepracovali, bolo potrebné dôkladnejšie preskúmať aj pôvod peňazí a ustáliť, či každá položka, s ktorou žalovaný v rozhodnom čase manipuloval, tvorila „masu BSM“ (s prihliadnutím aj na tvrdenia žalovaného, že peniaze prevádzal neznámym osobám pre malý zisk cca 20 eur a nevedel komu ich dáva).

19. Po zistení, že konanie pred odvolacím súdom bolo postihnuté dovolateľom tvrdenou vadou vyplývajúcou z ustanovenia § 420 písm. f) CSP, dovolací súd sa zaoberal (v záujme usmernenia ďalšieho postupu v konaní) prípustnosťou dovolania aj z hľadiska ďalšieho uplatneného dovolacieho dôvodu uvedeného v § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

20. Podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

21. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP má osobitný význam vzájomný vzťah medzi „právnou otázkou“ a „rozhodovacou praxou dovolacieho súdu“. Pre právnú otázku v

zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov dovolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“ (R 83/2018).

22. Ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu je vytváraná najvyššími súdnymi autoritami a vyjadrujú ju predovšetkým rozhodnutia a stanoviská najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Rozhodovanie v súlade s ustálenou súdnou praxou je naplnením spravodlivého procesu, princíp rovnosti, právnej istoty a legitímneho očakávania strán (čl. 2 ods. 1 a 2 a čl. 3 Základných princípov CSP). Do tohto pojmu však možno zaradiť aj prax vyjadrenú opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané nepublikované rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali (3Cdo/158/2017, 4Cdo/95/2017, 5Cdo/87/2017, 6Cdo/21/2017 a 6Cdo/129/2017).

23. Do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletin Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch najvyšších súdov č. I., II. a IV. vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986 (R 71/2018).

24. Otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP môže byť len otázka právna (nie skutková otázka). Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine či iného predpisu hmotného práva), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Predmetná otázka musí byť zároveň procesnou stranou nastolená v dovolaní. Právne otázky dovolateľa v dovolaní nenastolené a nepomenované nemajú z hľadiska prípustnosti dovolania podľa tohto ustanovenia relevanciu.

25. V rámci dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP dovolateľ položil otázku, či je v rámci konania o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov zaoberať sa majetkom, ktorý ku dňu zániku bezpodielového spoluvlastníctva manželov neexistoval a poukázal na ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu, od ktorej sa mal odvolací súd odkloniť, a to uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 5Cdo/104/2017.

26. Dovolací súd zo súdneho rozhodnutia, na ktoré poukazoval dovolateľ, ako aj z judikatúry (staršieho dáta) publikovanej v Zbierke stanovísk a rozhodnutí najvyšších súdov ČSSR, ČSR a SSR pod č. R 42/1972 a R 6/1972 (na ktorú rozhodnutie uvádzané dovolateľom odkazovalo), zdôrazňuje nasledovné závery:

27. V judikáte R 42/1972 je uvedené, že „ak jeden z manželov nakladal s vecami alebo úsporami, ktoré sú v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov, spôsobom, ktorý je v rozpore s ustanovením § 145 ods. 1 Občianskeho zákonníka, potom na tento neplatný úkon nemožno prihliadať a vec alebo úspory treba zaradiť do masy bezpodielového spoluvlastníctva a vyporiadať“. Ak jeden z manželov za trvania manželstva vybral z účtu peňažné prostriedky, ktoré boli predmetom bezpodielového spoluvlastníctva manželov, nesie dôkazné bremeno o tom, že ich použil v súlade s § 144 a nasl. OZ, teda najmä na bežnú spotrebu alebo na náklady spojené s užívaním a udržiavaním majetku v bezpodielovom spoluvlastníctve; pokiaľ takéto použitie nepreukáže, je treba vybrané prostriedky zahrnúť do masy bezpodielového spoluvlastníctva a vyporiadať.

28. Z judikátu R 6/1972 vyplýva, že prostriedky tvoriace spoločný majetok môže každý z manželov vyberať z účtu a používať pre bežnú spotrebu. Preto pri vyporiadaní spoločného majetku súdom

nemožno prihliadať k čiastkam, ktoré boli vybrané z účtu alebo vkladnej knižky, na ktorých boli uložené úspory manželov, a spotrebované za trvania manželstva, pokiaľ ovšem nešlo o prostriedky vynaložené na výlučný majetok jedného z manželov alebo o prostriedky, s ktorými bolo nakladané v rozpore s § 145 ods. 2 Občianskeho zákonníka

29. Dovolateľ sa domáha odpovede na otázku, či sa v rámci konania o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov možno zaoberať majetkom, ktorý ku dňu zániku BSM neexistoval. Dovolací súd uvádza, že nemožno konštatovať, že by odvolací súd nezohľadnil naďalej aktuálnu rozhodovaciu prax uvedenú aj v rozhodnutí najvyššieho súdu sp. zn. 5Cdo/104/2017. Špecifikum predmetnej veci však spočíva vo vyporiadaní výlučne peňažných prostriedkov, ktoré v čase rozhodovania už neexistovali. Peniaze sú vecou druhovo zameniteľnou, a pokiaľ si jeden z manželov počínal tak, že nakladal s úsporami, patriacimi do bezpodielového spoluvlastníctva manželov, nad rámec bežného hospodárenia, a tieto je potrebné vysporiadať, vyporiadanie sa deje výlučne uložením platobnej povinnosti na zaplatenie tomu z manželov, ktorý takýto stav spôsobil. Dôvod, že ide o vyporiadanie, odvolací súd uvedie len v odôvodnení rozsudku. Výroky prikazujúce konkrétne peňažné sumy obom bývalým manželom sú takto (boli aj tentoraz v prejedávanej veci) nadbytočnými a nezodpovedajú definícii vecí, ktoré má súd v rámci bezpodielového spoluvlastníctva manželov vyporiadať. Dovolací súd navyše konštatuje, že odvolacím súdom zvolený spôsob vyporiadania so zaokrúhlením na tisíciny eura (tri desatinné miesta) sumu 42 902,375 eur (podobne ako sumu 52 999,375 eur, ktorá bola určená ako výška podielu patriaceho každému z bývalých manželov) znemožňuje zaplatiť inak ako bankovým prevodom (hoci voľba spôsobu splnenia uloženej povinnosti je na dlžníkovi a takejto voľby bol žalovaný rozsudkom odvolacieho súdu zbavený).

30. Úlohou odvolacieho súdu bude teda najmä podrobne preveriť „obeh peňažných prostriedkov“, aby bolo zrejmé, z ktorého účtu na ktorý účet (t. j. komu patrilo) boli peňažné prostriedky prevedené a ako žalovaný naložil s peňažnými prostriedkami, ktoré boli vybrané z účtu v hotovosti, aby sa tým buď vyvrátili alebo potvrdili tvrdenie žalovaného.

31. Dovolacím súdom konštatovaná procesná vada zmätočnosti uvedená v ustanovení § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť dovolania; zároveň je však tiež dôvodom, so zreteľom na ktorý musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie bez ďalšieho zrušiť.

32. Ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší (§ 449 ods. 1 CSP) a ak dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci patrí (§ 450 CSP). Najvyšší súd v súlade s týmito ustanoveniami preto zrušil rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie, majúci za to, že náprava zrušením len rozhodnutia odvolacieho súdu je v tomto prípade možná i postačujúca (§ 449 ods. 2 CSP a contrario).

33. Keďže dovolací súd dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil, odpadol dôvod rozhodovania o návrhu dovolateľa na odklad jeho vykonateľnosti.

34. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazané právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

35. O nároku na náhradu trov pôvodného konania a trov dovolacieho konania rozhodne odvolací súd v novom rozhodnutí vo veci samej (§ 453 ods. 3 CSP).

36. Toto uznesenie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.